

KAMERATER! GODE VENNER!

Gratulerer med arbeiderbevegelsens internasjonale kampdag!

Det er en ære å få holde appell på en dag som denne – en dag som er så viktig for arbeiderbevegelsen! Og hva er vel bedre enn å gjøre dette i nettopp Folkets Hus, som gjennom generasjoner av vært et sted for møter, diskusjoner og organisering. Et symbol på styrken og fellesskapet i arbeiderbevegelsen.

Et fellesskap som består av mange.

I år markerer vi at det er 125 år siden LO ble stiftet, og vi markere det med et historisk høyt medlemstall.

Over én million medlemmer!

Sammen har vi bygget en av de sterkeste fagorganisasjonene i verden, og sammen skal vi også kjempe fremover. Vårt samhold er sterkt!

Dagen i dag er altså ikke bare en dag for å minnes styrken i arbeiderbevegelsen og de historiske kampene vi har vunnet, men også en påminnelse om at arbeiderbevegelsens kamper ikke er over.

Jeg skal starte med å sitere tidligere LO-leder Yngve Hågensen: *«Arbeiderbevegelsen har vært både arkitekt og byggherre for det utdanningssamfunnet vi har i dag.»*

Det er altså arbeiderbevegelsen vi kan takke for at vi har en gratis fellesskole. Og jeg kjenner på en sterk forpliktelse til å videreføre denne arven, og sikre at alle barn i vårt samfunn har lik rett til utdanning!

Men på denne dag 1. mai 2024 er det dessverre behov for å minne om at fellesskolen, som er selve bærebjelken i velferdsstaten vår, er under press.

Fellesskolen gir alle elever rett til utdanning - uavhengig av bakgrunn, funksjonsevne eller kulturell identitet. Dette mangfoldet er en enorm styrke for den norske fellesskolen, og en nøkkelbrikke i det norske samfunnet. Fellesskolen er plattform for å formidle felles verdier og normer - som respekt, toleranse, likestilling, solidaritet og ansvar – og elevene lærer hva det vil si å etterleve disse verdiene i praksis.

Lik mulighet til utdanning er altså ikke bare en grunnleggende rettighet som har stor betydning for enkeltmennesket, men også samfunnet som helhet.

- Når alle har lik tilgang til utdanning, gir det oss frihet til å forme våre liv uavhengig av hvilken familie vi er født inn i. Utdanning gir oss muligheten til å utvikle våre ferdigheter og kunnskap, og dermed skape et godt liv for oss selv

- Gjennom utdanning kan enkeltpersoner få bedre jobbmuligheter, høyere inntekt og dermed forbedret levestandard. Dette bidrar til å redusere økonomiske ulikheter og skape et mer rettferdig samfunn
- Et samfunn med lik mulighet til utdanning har bedre forutsetninger for å utvikle seg. Utdannede borgere bidrar til økonomisk vekst, innovasjon, demokratisk deltakelse og sosial stabilitet. Utdanning er derfor en investering i fremtiden.

Det handler altså om hvilket samfunn vi ønsker å ha. Vi ønsker et samfunn hvor alle mennesker har like muligheter og lik verdi, uansett bakgrunn. Vi ønsker et samfunn hvor fellesskapet står sterkt.

- At alle mennesker har samme verdi.
- At folk ikke kan rangeres, men at de kan organisere seg og sammen få makt over egne liv.
- At alle har den samme retten og den samme plikten til å være med og forme samfunnet.
- At alle har den samme retten til personlig frihet, og at personlig frihet er en kollektiv rettighet som bare kan vinnes gjennom felles kamp.

Og det starter med fellesskolen.

Dessverre har vi de siste årene sett at noen har prøvd å undergrave denne fellesskolen. Politiske koalisjoner har forsøkt å endre retningen, og vi har sett en farlig trend mot en mer elitistisk tilnærming til utdanning, som setter profitt og privatisering over fellesskapets beste. Vi kan ikke tillate at utdanning blir en handelsvare. Kunnskap er ikke noe som kan måles i profitt, men i samfunnets evne til å vokse og utvikle seg.

Kamerater, noen forsøker altså å tukle med den unike arven til fellesskapsskolen.

Hvis skolen skal bidra til sosial utjevning, må vi verne om en gratis fellesskole for alle.

For å oppnå dette må vi også inkludere ulike yrkesgrupper i skolen. Miljøterapeuter er bare ett eksempel på hvilke ressurser vi trenger for å styrke skolen som et inkluderende fellesskap. Laget rundt eleven er fellesskapet i fellesskolen. Skolen må være et sted hvor hver enkelt elev blir sett og møtt på sine egne premisser.

Men vi kan ikke overse det faktum at finansieringen av skoler spiller en avgjørende rolle. Økonomiske modeller som baserer seg utelukkende på elevtall vil bare forsterke ulikhetene og hindre oss i å gi alle barn de samme mulighetene. Vi krever ressurser til lærere og skoler slik at de kan gi den beste utdanningen de kan til våre barn.

Men vi kan ikke bare snakke om frihet og likeverd for barn og unge i skolen. Vi må også kjempe for det samme prinsippet i arbeidslivet.

SL og LOs likeverdstanke betyr også å løfte hele laget i lønnsoppgjørene.

Fellesforbundet har gått i front, og forhandlet fram reallønnsvekst og ekstra tillegg til lavlønte.

Så følger vi andre etter, med vårt krav om reallønnsvekst for alle grupper. Ikke kun de få.

Det er solidaritetstanken i praksis!

I Oslo handler det også om like muligheter til å påvirke egne lønns- og arbeidsvilkår. Når det ikke er like muligheter for alle organisasjoner, bryter vi ikke da med grunnleggende demokratiske prinsipper?

I tillegg berører den spørsmålet om organisasjonsfrihet. Hvor reell og fri er den når det kun er noen få som har forhandlingsrett?

Kamerater, 2024 er et viktig år. Vi må sammen verne om fellesskolen som en hjørnestein i det norske velferdssamfunnet. Vi kan ikke tillate at den svekkes av kortsiktige politiske interesser. La oss stå sammen i kampen for en skole som er rettferdig, inkluderende og tilpasset alle.

La oss også stå sammen om arbeidstakernes rettigheter og verne om et organisert arbeidsliv – hvor alle har en stemme.

La oss minnes hvor vi kommer fra, og la det styrke oss i vår kamp videre. La oss fortsette å bygge nedenfra. Sammen. La oss velge solidariteten og fellesskapet.

Takk!